

॥ श्रीप्रणवस्वरूपाय सद्गुरवे नमः ॥
। श्रीसद्गुरुपूजनपद्धति ।

संप्रदित करी लखनार
 स्व० पीताम्बर गोविंदराम
 सायबुद्धिगुणभक्त
 उपावी प्रसिद्ध करनार
 सा. ज्योतिर्ती कल्याण
 शिरमोड—कोटियावाड

आगत श्री

प्रति ११००

निर्भक्त प्रीतिम प्रेसमां त्रिवेदी शिखरसाह बल्लभाभ्ये
 का. भु. ड. पीरमशरीर-अमडावाद.

१ १८५०

मंगल १८८४

अस्तिताम्बर १८२८

पुस्तक मूल्य रु. ०-१-६

२४३८२

શ્રીઉપનિષદો ગુજરાતીટીકાસહિત

ત્રીજી આવૃત્તિ

આ ગ્રંથમાં માંડકરની કારિકાસહિત ઈશથી કૈવલ્ય-

ગુજરાતી ટીકા સંસ્કૃત સંસ્કૃત સંસ્કૃત ગુજરાતી ટીકા સંસ્કૃત
૩. ૩-૦-૦ પોસ્ટેજ શૂદ્ધ. કાગળ, છપાઈ ને પુસ્તક ઉત્તમ છે.

ઉપર લખેલાં બંને પુસ્તકો રોકડા દ્રવ્યથી વા વિં
પિં થી નીચે લખેલે સ્થળેથી મળી શકે છે:—

વ્યવસ્થાપક, આનંદાશ્રમ

બીલખા—કાઠિયાવાડ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કોર્પોરાશિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૩૮૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૨૬૭૩૩ પૂજન પદ્ધતિ

વિાચ ૧૭૨ : ૬૬૪

ૐ

॥ ૐ નમઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માને ॥

પ્રસ્તાવના

જગતમાં કોઈ પણ માણસથી સાંસારિક એટલે વ્યવહારનું જ્ઞાન પણ તે વિષયના જ્ઞાનકુશળ મનુષ્યવિના પોતાની મેળે સંપાદન કરી શકાતું નથી, તો સ્વાત્મકલ્યાણના હેતુરૂપ પારમાર્થિક જ્ઞાન સ્વતઃ પ્રાપ્ત કરી શકાય એ વાતનો તો સર્વથા અસંભવજ છે. ગમે તેટલા વેદાંત, યોગ કે ભક્તિના ગ્રંથો વાંચી જવાય, પણ તેમાં રહેલું ગુપ્ત રહસ્ય વાચકથી શ્રીસદ્ગુરુવિના સમજી શકાતું નથી. તત્ત્વમર્યાદિ મહાવાક્યોનો કિંવા પ્રણવનો અર્થ સમજી, અખંડબ્રહ્માકારવૃત્તિદ્વારા જીવને બ્રહ્મરૂપ કરવાની યુક્તિ, હરયોગના કે રાજયોગના પ્રયોગોદ્વારા બલિર્મુખ મહામદોન્મત્ત મનરૂપી ગજેન્દ્રને વશ કરી, વૃત્તિને સ્વસ્વરૂપમાં લય કરવાની યુક્તિ, તથા પરાભક્તિનું સ્વરૂપ સમજી વિશુદ્ધ પ્રેમદ્વારા અંતઃકરણને અખંડભગવદ્દાકાર રાખવાની યુક્તિદ્વારા પરમતત્ત્વનો સાક્ષાત્કાર-અપરોક્ષાનુભવ-કરી જન્મમરણના અસહ્ય કષ્ટથી મુક્ત થઈ કૃતકૃત્ય થવું એ મહાનુભાવ દયાધન શ્રીસદ્ગુરુના અનુગ્રહવિના નજીબની શકે એ સર્વથી નિઃસંદેહ સમજાય એવું છે. કદાપિ કોઈ દુરાગ્રહીઓ આપડાહ્યા થઈ શ્રીસદ્ગુરુનો આશ્રય લીધાવિના પોતાની ઇચ્છાનુસાર પ્રયત્ન કરી ભવસાગરનો પાર પામવા ઇચ્છે છે તો તેણે કરેલો તેવો શ્રમ સફળ ન થતાં તેનો મનોરથ મનમાં જ રહી જાય છે. આજ ભાવને સૂચવતાં શ્રીમહાભાગવતના દશમસ્કંધમાં વેદસ્તુતિના પ્રસંગમાં કહ્યું છે કે:—

“ વિજિતદ્વષીકવાયુભિરદાંતમનસ્તુરગં,

ય ઇહ યતંતિ યંતુમતિલોલમુપાયચિદઃ ।

વ્યસનશતાન્વિતાઃ સમવહાય ગુરોશ્ચરણં,

વણિજ ઇવાઽજ સંત્યકૃતકર્ણધરા જલધૌ ॥”

ભાવાર્થ:—હે અજન્મા ! અતિચંચળ મનરૂપી ઘોરો, ઇન્દ્રિયોનો નિગ્રહ તથા પ્રાણનો જય કરનારાથી પણ વશ કરાયો નથી; તેને વશ કરવા જે પુરુષો શ્રીસદ્ગુરુના ચરણકમળોનો આશ્રય લીધાવિના પોતાની મેજે પ્રયત્ન કરે છે તે અનેક દુઃખોથી વ્યાકુલ થઈ આ ભવસાગરમાં પડ્યો રહે છે. જેમ કોઈ મોટો વ્યાપારી વહાણ ચલાવવામાં કુશળ નાવિક(ખલાસી)નો આશ્રય લીધાવિના પોતાની મેજે વહાણ ચલાવી સમુદ્રપાર પામવા જાય તે સમુદ્રમાં પડ્યો રહે છે તેમ.

જે જે માણસોપાસેથી કાંઈ પણ વિદ્યાકળા કે ગુણનું શિક્ષણ લેવામાં આવે તે તે સર્વને સુઝ પુરુષો ગુરુ માની તેમના ઉપર થોડા ઘણા અંશે પૂજ્યભાવ રાખે છે, પણ જે જીવન્મુક્ત મહાપુરુષપાસેથી બ્રહ્મવિદ્યાનો બોધ લેવામાં આવે છે, કેવા સ્વાત્મકલ્યાણના સાધનો અંપાદન કરાય છે, એવા અકારણકૃપાના સાગર પ્રત્યક્ષ શ્રીઈશ્વરરૂપ મહાત્માઓવિશે તો સહૃદય આર્યો ગુરુ નહિ, પણ શ્રીસદ્ગુરુભાવ સ્થાપી તન મન અને ધનથી તેમની સેવા કરતાં નિરંતરના આભારી થઈને રહે છે.

એવા શ્રીસદ્ગુરુપદને યોગ્ય મહાપુરુષ કોઈને શોધ્યા જડતા નથી, કારણકે વિશ્વનિયંતા શ્રીપરમેશ્વરનો જે જીવઉપર અનુગ્રહ થયો હોય તેનેજ શ્રીસદ્ગુરુનો લાલ થાય છે.

“ યાવન્નાનુગ્રહઃ સાક્ષાજ્જાયતે પરમેશ્વરાત્ ।
તાવન્ન સદ્ગુરું કશ્ચિત્સચ્છાસ્ત્રં વાપિ નો લભેત્ ॥”

ભાવાર્થ:—કાઈ પણ માણસપર ત્યાંસુધી સાક્ષાત્ શ્રીપર-
મેશ્વરનો અનુગ્રહ થતો નથી ત્યાંસુધી તેને સતશાસ્ત્રની કે શ્રીસદ્ગુરુ-
ની પ્રાપ્તિ થતી નથી.

શિષ્યનાં એકદા ભાંગનારા શ્રીસદ્ગુરુ જગતમાં બહુ વિરલ હોય
છે. શ્રીસદ્ગુરુ એ નામ સર્વને માટે નથી. કેને શ્રીસદ્ગુરુ કહેવાય ?
એવિષે શ્રીગુરુગીતામાં કહ્યું છે કે:—

“ કરુણાસ્વરૂપાતેન ચિહ્નત્વા પાશાષ્ટકં શિશોઃ ।
સમ્યગાનંદજનકઃ સદ્ગુરુઃ સોઽભિધીયતે ॥”

ભાવાર્થ:—કરુણારૂપી અગ્રપાતવડે શિષ્યના આઠ પાશો (પશુ-
ભાવરૂપ બંધનો) કાપી, સ્વરૂપાનંદ પ્રકટાવે છે તે સદ્ગુરુ કહેવાય છે.

આવા મહાપુરુષોની પ્રશંસા કરવામાટે કેાઈ સુંદર શબ્દો, ઉપમા-
ઓ કે દષ્ટાંતોજ મળતાં નથી કે જેવડે તેઓશ્રીની સ્તુતિ કરી
આપણું હૃદય શીતળ કરીએ.

એવિષે શ્રીઆચાર્યભગવાને પણ સ્વકૃત શતસ્લોકીમાં નીચે
પ્રમાણે કહ્યું છે:—

“ દૃષ્ટાંતો નૈવ દૃષ્ટિસ્ત્રિભુવનજઠરે સદ્ગુરોર્જ્ઞાનદાતુઃ,
સ્પર્શચ્ચેત્તત્ર કલ્પ્યઃ સ નયતિ યદહો સ્વર્ણતામ્રશ્મસારમ્ ।
ન સ્પર્શત્વં તથાપિ શ્રિતચ્ચણ્ડયુગે સદ્ગુરુઃ સ્વીયશિષ્યે,
સત્ત્વીયં સામ્યં વિધત્ત ભવતિ નિરુપમસ્તેન વાઽલૌકિકોઽપિ ॥”

હોવાથી—જ્ઞાનોપદેશ કરનાર શ્રીસદ્ગુરુના નામને ઉપમિત કરાય એવું દૃષ્ટાંત શોધતાં ત્રણે લોકમાં જડતું નથીજ. કદાપિ સ્પર્શ-મણિની (પારસમણિની) ઉપમા આપીએ તો તે પણ ઘટતી નથી, કારણકે સ્પર્શમણિ લોહને સુવર્ણ કરી શકે છે, પણ પોતાસ્પર્શ-મણિ-રૂપ-કરતો નથી, ને શ્રીસદ્ગુરુ તો પોતાના ચરણયુગલનો આશ્રય લેનારને પોતાનું સામ્ય પમાડી શકે છે, (પોતાના સમાન કરી શકે છે,) માટે સ્પર્શમણિની ઉપમા યોગ્ય ન હોવાથી શ્રીસદ્ગુરુ નિરુપમ અથવા અસૌકિક કહેવાય છે.

સૂર્ય સ્વપ્રકાશદ્વારા બહારનો અંધકાર નિવારી શકે છે, પણ હૃદયના અજ્ઞાનરૂપ અંધકારનું નિવારણ કરવા અશક્ત છે, ને શ્રીસદ્ગુરુ શિષ્યના હૃદયના અંધકાર બોધરૂપ સૂર્યનો પ્રકાશ કરી દૂર કરી શકે છે. ચંદ્ર બહારથી શીતળતા આપે છે, પણ ત્રિવિધ તાપથી તપેલા મનુષ્યોના હૃદયમાં શીતળતા પમાડવા અશક્ત છે, ને શ્રીસદ્ગુરુ સદુપ-દેશરૂપી સુધાનું સિંચન કરી સ્વભક્તના સર્વ માનસસંતાપોનું નિવારણ કરવા સમર્થ છે. ગંગાજી આદિ તીર્થો વિધિવત રતનાદિથી શ્રદ્ધાળુ મનુષ્યોનાં પાપો મટાડી શકે છે, પણ પાપના કારણરૂપ ભેદદર્શનથી, અજ્ઞાનથી તથા અંતરના દોષોથી મુક્ત કરી શકતા નથી, અને શ્રીસદ્ગુરુ પોતાના ચરણસ્પર્શ તથા દર્શનથી ભક્તજનોનાં પાપો, તથા સદુપદેશદ્વારા અજ્ઞાન, ભેદદર્શન ને આંતરીય દોષોનું પણ નિવારણ કરી શકે છે. કલ્પવૃક્ષ પોતાની છાયાનો આશ્રય કરનારની શુભ અને અશુભ બન્ને પ્રકારની ઇચ્છાઓ પૂર્ણ કરે છે. કલ્પવૃક્ષ પોતાનો તરુસ્વભાવ-જડસ્વભાવ-હોવાથી અર્થાત આશ્રિતનું દિતઅદિત સમજવાનું જ્ઞાન પોતાનામાં ન હોવાથી મનુષ્યની ઇચ્છાનુરૂપ રૂળ આપે છે. તેની નીચે બેસી ટોચ સારો સંકલ્પ કરે તો તેને તે સારું ફળ આપે છે, ને

નિષિદ્ધ સંકલ્પ કરે તો તેને નહારું જળ પણ તુરત દેખાડે છે. જેમ કે કોઈ વિકળ માણસ કલ્પવૃક્ષની છાયાતળે બેસીને સંકલ્પ કરે કે મને વૃશ્ચિક કે સર્પનો દંશ થાઓ, અથવા મારા ઉપર ખડ્ગાદિ શસ્ત્રોના પ્રહાર થાઓ, તો એવા સંકલ્પસાથેજ તેની સિદ્ધિ ત્યાં તુરતજ થાય છે, ને શ્રીસદ્ગુરુની પાસે તો શિષ્યના જે હિતકર સંકલ્પો હોય તેજ સિદ્ધ થાય, ને અહિતકર સંકલ્પો સિદ્ધ ન થાય; માટે સૂર્ય, ચંદ્ર, ગંગા આદિ તીર્થ અને કલ્પવૃક્ષનાં ઉદાહરણોથી પણ શ્રીસદ્ગુરુના નામને ઉપમિત કરી શકાતું નથી. શ્રીસદ્ગુરુને માતાપિતાતુલ્ય કહીએ તો તે પણ બને નહિ, કારણ માતાપિતા જન્મ આપી પુત્રને આ સંસારના ખાડામાં નાંખે છે, ને તે જેમ માયાબળમાં વધારે ગુંચાય એવા ઉપાયોની યોજના કરે છે, ને કદાચ તેને મૃત્યુ પ્રાપ્ત થાય તો કેવળ નિરુપાય થઈ બેસી રહે છે, અને શ્રીસદ્ગુરુ પોતાને શરણે થયેલા શિષ્યને જન્મમરણના અસલ સંકટથી મુક્ત કરે છે. તથા તેનાં માયાબળનાં બંધનો કૃપાખડ્ગદ્વારા કાપી, પરમસુખી કરે છે. પ્રાચીનકાળના ઇતિહાસોથી એવાં પણ ઉદાહરણો મળે છે કે ધણા ધણા યોગી મહાત્માઓએ શ્રીસદ્ગુરુની કૃપાથી જગદ્ભક્ષક કાળનો પણ વિજ્ય કરેલો છે; જેવા કે કાકભુશુંડ, માઈડેય, અગસ્ત્ય અને કશ્વપાદિ સમ ચિરંજીવીઓ આદિ. શ્રીસદ્ગુરુને શ્રીપરમેશ્વરતુલ્ય કહીએ તો પણ શ્રીપરમેશ્વર કરતાં શ્રીસદ્ગુરુનો ઉપકાર શિષ્યપર વધારે છે, કારણકે શ્રીપરમેશ્વર કોઈને પણ સાક્ષાત્ આવીને બોધ કરતા નથી; પરોક્ષ (શ્રુતિદ્વારા) બોધ કરે છે, ને શ્રીસદ્ગુરુ પોતાના શિષ્યને પ્રત્યક્ષ શ્રીમુખેજ બોધ કરી, શાસ્ત્રોક્તતાં પણ બોધનો રંગ વિશેષ લગાડે છે. શ્રીપરમેશ્વર અમુકજાતિનો જન્મ આપી મોક્ષસાધનોની યોજના કરી આપે છે, પણ તે સાધનોનો ઉપયોગ કેમ કરવો તે તે પ્રભુ પ્રત્યક્ષ આવીને બતાવતા

નથી, ને શ્રીસદ્ગુરુ તેમ કરી શકે છે, માટે શ્રીસદ્ગુરુને ઈશ્વરસમાન કહીએ તોપણ શ્રીસદ્ગુરુમાં ગૌરવ અને શિષ્યપર ઉપકાર વધે છે, પણ શ્રીપરમેશ્વરકરતાં વિશેષ ઉચ્ચી ઉપમા ન હોવાથી વધારેમાં વધારે ઉપમા દેતાં શ્રીપરમેશ્વરરૂપ કહીને સંતોષ માનવો પડે છે.

ઉક્ત કારણોથી શ્રીસદ્ગુરુનું પૂજન અને સ્મરણધ્યાન શ્રીપરમાત્મા, શ્રીપ્રભુ, શ્રીઈશ્વર, શ્રીમહેશ્વર તથા શ્રીભગવાન ઇત્યાદિ ઈશ્વરવાચક નામોથી કરવામાં આવે છે.

વૈવાહિક કાર્યમાં વરકન્યાનું પૂજન શ્રીવિષ્ણુ અને શ્રીલક્ષ્મીની ભાવનાથી થાય છે. પ્રતોઘાપનાદિ કાર્યમાં બ્રાહ્મણોનાં જ્ઞેઽંજોનું (સ્ત્રીપુરુષોનું) પૂજન શ્રીલક્ષ્મીનારાયણ, શ્રીરાધાકૃષ્ણ અથવા શ્રીઉમામહેશ્વરની ભાવના કરી તે તે દેવદેવીઓનાં તે જ્ઞેઽંજને સાક્ષાત્ પ્રતિનિધિ માની તે તે દેવદેવીનાં અર્થવાચક નામ, મંત્ર અને સ્તુતિ ભણી કરવામાં આવે છે; તથા યજ્ઞદાનાદિ પ્રસંગે બ્રાહ્મણોનું પૂજન શ્રીવિષ્ણુ કે શ્રીસદાશિવરૂપ માની તે દેવતા અર્થવાચક મંત્રો ભણી કરવામાં આવે છે, તથા દાનો દેવામાં આવે છે. તેમાં કોઈને શંકા ઉપજતી નથી; ને શ્રીસદ્ગુરુ કે જેમનું સેવન શ્રીઈશ્વરનાં લીલાવિગ્રહસ્વરૂપોએ પણ કર્યું છે, જેમકે શ્રીરામચંદ્રજીએ પોતાના સદ્ગુરુ શ્રીનસિઠ્ઠમુનિની તથા શ્રીકૃષ્ણભગવાને પણ ઉજ્જયિનીમાં પોતાના ગુરુ સાંદીપનિની અસાધારણ સેવા કરી છે, અને શ્રીશુકદેવજીએ મહાત્માઓએ, અને જનક ને પરિક્ષિત આદિ રાજર્ષિઓએ, દેવર્ષિઓએ અને બ્રહ્મર્ષિઓએ તથા શ્રીપતંજલિ અને શ્રીશંકરાચાર્ય આદિ આચાર્યોએ પણ શ્રીસદ્ગુરુનું સેવન કર્યું છે. આવા અલૌકિક મહત્ત્વયુક્ત શ્રીસદ્ગુરુવિષે શ્રીપરમાત્મભાવના કરવી એમાં કેવળ નાસ્તિક વા અગ્નાતિવિના બીજા કોઈને શંકા ઉપજતીજ નથી.

શ્રીસદ્ગુરુવિષે શ્રીઈશ્વરના જેવોજ પ્રેમ રાખી સેવા કરવાથી શિષ્યને અભીષ્ટ અર્થની સિદ્ધિ થાય છે. શ્રીશ્વેતાશ્વતરોપનિપત્તની નીચેની શ્રુતિ એજ ભાવનું સમર્થન કરે છે:—

“यस्य देवे पराभक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।

तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः ॥”

ભાવાર્થ:—જે પુરુષની શ્રીઈશ્વરવિષે જેવી અત્યંત અનન્ય-ભક્તિ વા પરમપ્રેમ છે તેવીજ અનન્યભક્તિ વા પરમપ્રેમ પોતાના શ્રીસદ્ગુરુવિષે હોય તેના તે મહાત્માના હૃદયમાં આ ઉપદેશ કરેલા મહા-વાક્યના અર્થોનો કિંવા અભિપ્રાયનો પ્રકાશ થાય છે, અર્થાત્ શાસ્ત્રના શ્રવણ કરેલા વિષયનું યથાર્થ ગ્રહણધારણ થઈ તે ફલરૂપ થાય છે.

શ્રીકૃષ્ણપરમાત્મએ પણ શ્રીદામાઝપ્રત્યે શ્રીસદ્ગુરુની સેવા-શુશ્રૂષાથીજ પોતાની પ્રસન્નતા જણાવી છે:—

“नाहमिज्याप्रजातिभ्यां तपसोपशमेन च ।

तुप्येयं सर्वभूतात्मा गुरुशुश्रूषया यथा ॥” ॥શ્રીમદ્ભાગવત ॥

ભાવાર્થ:—સર્વ પ્રાણિપદાર્થના આત્મરૂપ હું જાનોપદેશ કરનાર શ્રીસદ્ગુરુની સેવાથી જેવો સંતુષ્ટ થાઉં તેવો યજ્ઞ, અહન્યર્થ, વાનપ્રસ્થ કે સંન્યાસીના ધર્મોનું સેવન કરવાથી પણ થતો નથી.

જે પ્રમાણમાં શ્રીસદ્ગુરુવિષે ભક્તિ તે પ્રમાણમાં શાસ્ત્રાદિવિષે શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થાય છે, ને જે પ્રમાણમાં શાસ્ત્રાદિમાં શ્રદ્ધા તે પ્રમાણમાંજ ઉપદેષ્ટ બોધની તેના અંતઃકરણમાં સ્થિતિ થાય છે. એવી રીતે શ્રીસદ્ગુરુની ભક્તિવડે ઉપજેલી શ્રદ્ધાના પ્રમાણમાંજ સર્વ સાધન-

સિદ્ધિનું ક્ષણ છે. શ્રીસદ્ગુરુના સમીપમાં કરવામાં આવતું તેઓશ્રીના લૌકિક દિવ્યતનુનું ને અસમીપમાં તેઓશ્રીની પ્રતિમાનું સમર્ચન કરવાથી તે સ્વરૂપની પૂજકના દૃઢ્યમાં સ્થિતિ થાય છે, અર્થાત્ સાધકની અતિચંચળ ચિત્તવૃત્તિ તે સ્વરૂપના આકારને સુલભરીતે ધારી શકે છે, જેથી તે પોતાના દૃઢ્યમાં પ્રતીત થતા શ્રીસદ્ગુરુના દિવ્યસ્વરૂપની માનસોપચાર-પડે માનસી પૂજા સુલભરીતે કરી શકે છે. ગુરુભક્ત જનોએ તો પોતાના પરમછબરૂપ શ્રીસદ્ગુરુનું પૂજન સર્વ લૌકિક કર્મના આરંભમાં, ધર્મકાર્યમાં, ઉપનયનવિવાહાદિ માંગલિક કાર્યમાં, વિગ્રહાદિમાં, અદ્ભુત ભૂકંપાદિ મહોત્પાતના દેખાવમાં કિંવા ભયના દર્શનમાં, અચિત્તિત આવી પડેલી આપત્તિના પ્રસંગમાં, યજ્ઞાદિ દેવકાર્યમાં, ગ્રહશાંતિ કે ગૃહપ્રવેશાદિ કર્મમાં, શ્રાદ્ધાદિ પિતૃકર્મમાં, શ્રીસદ્ગુરુશ્રીના જયંતીમહોત્સવમાં, પોતાની વર્ષગાંઠના દિવસે, કાર્તિકી ને આપાદી પૂર્ણિમાઓએ, વર્ષારંભે, શ્રાવણીપ્રયોગાંતે, કોઈ નૂતન કાર્યના આરંભસમયે, ધ્યાનધારણાદિ યોગાભ્યાસના આરંભે, અને શાસ્ત્રના કે અન્ય વ્યાખ્યાનના આરંભે, દેશ કાલ તથા સંપત્તિની અનુકૂલતાપ્રમાણે બાહ્યોપચારવડે પૂજન કિંવા માનસ પૂજન કરવું, કે જેથી તે સર્વ કાર્યની નિર્વિઘ્ન સિદ્ધિ થાય છે, ને ચિત્તની યોગ્યતા વધે છે. શ્રીસદ્ગુરુપૂજન સર્વને અભાષ્ટ શ્યાદાતા હોવાથી વ્યવહારપરમાર્થમાં વિશેષ ઉપયોગી છે, અને ઉપયોગી મનાયેલા કાર્યમાં સાધનની તો મુખ્યત્વેજ અગત્ય હોય છે. તેટલાસારૂજ આ શ્રીસદ્ગુરુપૂજનપદ્ધતિ લખાઈ છે. શ્રીસદ્ગુરુનું પૂજન જેઓ શ્રીસદ્ગુરુવિષે શ્રદ્ધાભક્તિશન્ય હોય છે, તથા શ્રીસદ્ગુરુશ્રીના મહત્ત્વનું જેમને જ્ઞાન નથી તેવાઓપાસે કરાવવાથી, સાક્ષાત્ શ્રી-મહાશ્વરરૂપ શ્રીસદ્ગુરુના પ્રતિ પૂજકને જે વિનય, સ્વચ્છતા અને

પવિત્રતા જળવાવાં જોઈએ તે જળવાતાં નથી, જેથી અપરાધમાં આવી જવાય છે, માટે આ પદ્ધતિમાં તે સર્વઉપર ધ્યાન આપી અગત્યના વૈદિકપૌરાણિક મંત્રોથી આ પદ્ધતિ લખાઈ છે. તેમાં સંકલ્પ, કલશ અને પ્રધાનપૂજનમાં અગત્યના ઉપચારના મંત્રો લીધા છે. ઘણા સુત્રોનું એમ કહેવું થાય છે કે સંકલ્પ, કલશપૂજન અને મુખ્યપૂજનમાં બીજી વૈદિકપદ્ધતિઓઅનુસાર વિસ્તાર હોવો જોઈએ, તથા પ્રત્યેક વૈદિક-મંત્રો જૂના સંપ્રદાયપ્રમાણે સ્વરસહિતજ પદ્ધતિમાં રાખવા જોઈએ, એ વાત સાધારણપક્ષે યથાર્થ છે, પણ શ્રીસદ્ગુરુશ્રીના ભક્તોને આ બાલ્યપૂજનકરતાં આંતરપૂજનઉપર વિશેષ ધ્યાન આપવાનું હોય છે. વળી પૂજન કર્યાપછી અન્ય અગત્યના અભ્યાસાદિમાં વિશેષ સમય લેવાનો હોવાથી આ પૂજનમાં સમય થોડો લેવાનો હોય છે, અને પૂર્ણિમાઓજેવા પ્રસંગમાં પૂજનમાં વધુ કાળક્ષેપ થતાં પાછળના વ્યાખ્યાન-અવલુજેવા અમોઘ લાભમાં ન્યૂનતા રહેવાનો સંભવ આવે છે, તથા મંત્રોના સ્વરો જે સ્થળે સ્વરયુક્ત સંહિતાપાઠી પૂજન કરાવનારા પ્રાદ્મણો ન હોય ત્યાં તે સ્વરો નિરુપયોગી થાય છે, તેમજ જૂના સંપ્રદાય-ને અનુસરી મંત્રો લખાતાં સામાન્ય સંસ્કૃતના બોધવાળાને પણ વેદમંત્રના શુદ્ધ ઉચ્ચાર કરવા કઠિન પડે છે, માટે ત્યાં બોખડી બે ચૂકે એમ થાય છે, તેથી શક્ત વેદમંત્રોનો ચાલુ સંસ્કૃતવ્યાકરણનો નિયમ જળવાતાં સહજ સરળતાથી શુદ્ધ ઉચ્ચાર થઈ શકે તેવી રીતે તે લખાયા છે. વળી સંધ્યાવંદનના માર્જન, અંબુપ્રાશન, અધર્મર્ષણ, અધ્યે-પ્રદાન, ઉપસ્થાન અને ગાયત્રીજપ આદિ પ્રયોગોમાં સ્વર લેવાના નથી. સાયંપ્રાત્હોમમાં, દેવપૂજનમાં, નિત્યતર્પણમાં, શ્રાદ્ધાદિમાં, વૈશ્વદેવમાં તેમજ દેવ કે પિતૃક્રિયામાં પણ વેદમંત્રો નાત્ર મુખથીજ લાળાય છે, પણ સ્વર લેવામાં આવતા નથી. એનું કારણ એ છે કે દેવપૂજનાદિ

પ્રયોગોમાં સ્વર લેવાનો સૂત્રકારનો કે સ્મૃતિકારનો આગ્રહ લેવામાં આવતો નથી. યાજ્ઞવલ્ક્યશિક્ષામાં પણ પ્રયોગમાં મધ્યમ આવૃત્તિ લેવાનું કહ્યું છે, પણ સ્વરસંહિત મંત્રો પ્રયોગમાં લખવા એવું કથન નથી, માટે આ સ્થળે કોઈ પણ પૂજકે સ્વરમાટે અસંતોષ માનવો લેઈએ નહિ. જેમને નિત્યદેવપૂજનમાં શ્રીસદ્ગુરુપૂજન કરવાની શ્રદ્ધા હોય તેમણે આ પદ્ધતિપ્રમાણે કરવું, ને કદાચ આ પ્રદ્ધતિપ્રમાણે કરવાની અનુકૂળતા ન હોય તેમણે આ પદ્ધતિની સમાપ્તિપદ્ધતિ સંક્ષેપ પૂજનનો પ્રકાર જતાઓ છે તે પ્રમાણે પંચોપચારવડે સંક્ષેપમાં પૂજન કરવું. ઉપવીતવિનાના પુરુષોએ તથા સ્ત્રીઓએ તેમાં જતાવેલા મૂળમંત્રવડે સંક્ષેપમાં પંચોપચાર પૂજન કરવું.

વેદાંતસંપ્રદાયના આચાર્યેભિ પ્રણામ

નારાયણં પદ્મભવં વસિષ્ઠં શક્તિં ચ તત્પુત્રપરાશરં ચ ।

વ્યાસં શુકં ગૌડપાદં મહાન્તં ગોવિન્દયોગીન્દ્રમથાસ્ય શિષ્યમ્ ॥ ૧ ॥

શ્રીશંકરાચાર્યમથાસ્ય પદ્મપાદં ચ હસ્તામલકં ચ શિષ્યમ્ ।

તં તોટકં વાર્તિકકારમન્યાનસ્મદ્ગુરુન્ સતતમાનતોસ્મિ ॥ ૨ ॥

શબ્દાર્થ:—શ્રીનારાયણ, શ્રીપદ્મા, શ્રીવસિષ્ઠ, શ્રીશક્તિ અને તેમના પુત્ર શ્રીપરાશરકપિ, શ્રીવ્યાસજી, શ્રીશુકદેવજી, મહાત્મા શ્રીગૌડપાદ, શ્રીગોવિન્દયોગીન્દ્ર અને તેમના શિષ્ય ૧

શ્રીશંકરાચાર્યજી અને તેઓશ્રીના શિષ્ય-શ્રીપદ્મપાદાચાર્ય, શ્રીહસ્તામલકાચાર્ય, શ્રીતોટકાચાર્ય, વાર્તિકકાર શ્રીસુરેશ્વરાચાર્ય અને અન્ય અમારા પૂજ્યગુરુઓને હું નિરંતર નમસ્કાર કરું છું. ૨

॥ श्रीप्रणवस्वरूपाय श्रीसद्गुरवे नमः ॥

॥ श्रीसद्गुरुपૂजनપદ્ધતિ ॥

પ્રાતઃકાલનાં સ્નાન મેઘ્યાવંદનાદિ કર્મોથી પરવારી અત્યંત ઉત્સાહ-
પૂર્વકે શ્રીસદ્ગુરુના પૂજનમાટે પ્રથમ નીચે પ્રમાણે સામગ્રી તૈયાર
કરવી:—

પૂજન કરવાના સ્થળને ગોમય, મૃત્તિકા અને જલથી શુદ્ધ કરી,
રંગવર્ણિ આદિથી સુશોભિત કરી, મેડપમખે શ્રીસદ્ગુરુમહારાજને
ગિરાજવાના પર્વાભિમુખ વા ઉત્તરાભિમુખ વા દક્ષિણાભિમુખ સુશોભિત
આસનને પુષ્પાદિથી શણગારવું. તે પછી શુદ્ધ જલથી ભરેલું મોટું
જલપાત્ર, એક તાળા કિંવા રૂપાનો કળશ, બે પંચપાત્ર, બે આચમની,
બે તરભાળી, ચરણકમલના પ્રક્ષાલનમાટે રૂપાનું કિંવા તાંબાનું એક
મોટું પાત્ર તથા અભિષેકીકું એ પાત્રા, અને ઘસેલું કેસરાદિયુક્ત
ચંદન, અક્ષત, પુષ્પના હાર, છૂટાં પુષ્પો, વસ્ત્રઉપવસ્ત્ર, ઉપવીત, દૂધ,
દહીં, ઘી, મધ, શર્કરાદિ નૈવેદ્ય, ફલમૂલાદિક, દક્ષિણા, સોપારી, પાન,
ધૂપ, દીપ, કર્પૂર અને બીજી પણ જે જે ઉપયોગી સામગ્રી હોય
તે સર્વે આગળથી તૈયાર કરી યથાયોગ્યરીતે પાસે રાખી પૂજન
કરવા તત્પર થવું.

પછી જો શ્રીસદ્ગુરુ અન્ય સ્થળે ગિરાજ્યા હોય તો શિષ્યે ત્યાં જઈ

“હે પ્રભો ! પૂજનનો સમય થયો છે” એવી નમ્રતાપૂર્વક વિનય કરવી, અને તેઓશ્રી ન્યારે મંડપમાં પધારે ત્યારે બીજા શિષ્યોએ અભ્યુત્થાન કરી મંડપમધ્યેના આસનપર બિરાજવાની તેઓશ્રીને પ્રાર્થના કરવી, ને તેઓશ્રી આસનપર બિરાજે ત્યારે સ્થાનની અનુકૂલતા હોય તો સાષ્ટાંગ-દંડવતપ્રણામ નહિ તો પંચાંગપ્રણામ કરી, પવિત્ર આસનપર શ્રીસદ્ગુરુ-સંમુખ બેસી, આચમનપ્રાણાયામ કર્યાપછી સ્વસ્થમને શાંતિથી નીચે પ્રમાણે મંગલોચ્ચારણ કરવું:—

હરિઃ ૐ ॥ બાહ્મ્યે મનસિ પ્રતિષ્ઠિતા મનો મે વાચિ પ્રતિષ્ઠિતમાવિરાવીર્મ ણધિ । વેદસ્ય મ આણિસ્થઃ શ્રુતં મે મા પ્રહાસીરનેનાધીતેનાહોરાત્રાન્સંદધામ્યૃતં વદિષ્યામિ । સત્યં વદિષ્યામિ । તન્મામવતુ । તદ્વક્તારમવતુ । અવતુ મામ્ । અવતુ વક્તારમ્ । અવતુ વક્તારમ્ ॥ ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ૐ સહ નાવવતુ સહ નૌ શુનક્તુ સહ વીર્યં કરવાવહૈ । તેજસ્વિ નાવધીતમસ્તુ મા બિદ્વિષાવહૈ ॥ ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ૐ પૂર્ણમદઃ પૂર્ણમિદં પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદચ્યતે । પૂર્ણસ્ય પૂર્ણ-માદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે ॥ ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ૐ શં નો મિત્રઃ શં વરુણઃ । શં નો ભવત્વર્યમા । શં ન ઇન્દ્રો બૃહસ્પતિઃ । શં નૌ વિષ્ણુરુદ્રક્રમઃ । નમો બ્રહ્મણે । નમસ્તે વાયો । ત્વમેવ પ્રત્યક્ષં બ્રહ્માસિ । ત્વામેવ પ્રત્યક્ષં બ્રહ્મ વદિષ્યામિ ।

ऋतं वदिष्यामि । सत्यं वदिष्यामि । तन्मामवतु । तद्वक्तार-
मवतु । अवतु माम् । अवतु वक्तारम् ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्प्राणश्चक्षुः श्रोत्रमथो
बलमिन्द्रियाणि च सर्वाणि । सर्वं ब्रह्मोपनिषदं माहं ब्रह्म
निराकुर्यां मा मा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणमस्त्वनिराकरणं
मेऽस्तु तदात्मनि निरते य उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि सन्तु ते
मयि सन्तु ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवांसस्तनूभिर्व्यशेम देवहितं यदायुः ॥ ॐ स्वस्ति
न इन्द्रो बृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो
अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः
शान्तिः ॥

पञ्च जे हाथ जेडी राप्ता नीये प्रमाणे नमस्कारादिनुं
उच्यारणु करवुं—

ॐ श्रीमन्महागणाधिपतये नमः । ॐ इष्टदेवताभ्यो नमः ।
ॐ सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः । ॐ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमो
नमः । निर्विघ्नमस्तु ॥

पञ्च जे हाथ जे हाथमां वा आचमनीमां जल लक्ष्मी नीये प्रमाणे
संक्षेप करवोः—

हरिः ॐ ॥ अद्य श्रीब्रह्मणो द्वितीये परार्थे श्रीश्वेतवाराह-
कल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे कलिप्रथम-
चरणे भारतखण्डे जम्बुद्वीपे आर्यावर्तान्तर्गते सौराष्ट्रदेशे^१
द्वारिकाविष्णुक्षेत्रे श्रीगोमत्याः पूर्वदिग्भागे श्रीमन्नृपशालि-
वाहनशाके बुद्धावतारे अस्मिन्वर्तमाने अमुकसंवत्सरे अमुक-
अयने अमुकऋतौ अमुकमासे अमुकपक्षे अमुकतिथौ अमुकवासरे
अमुकनक्षत्रे अमुकयोगे अमुककरणे अमुकराशिस्थिते चन्द्रे
अमुकराशिस्थिते श्रीसूर्ये अमुकराशिस्थिते देवगुरौ शेषेषु ग्रहेषु
यथा यथा राशिस्थानस्थितेषु सत्सु एवंगुणविशेषेण विशिष्टायां
शुभपुण्यतिथौ मम त्रिविधदुःखानामात्यन्तिकनिवृत्तिपूर्वक-
मखण्डानन्दस्वरूपसाक्षात्काररूपकैवल्यसुखसम्पादनार्थं यथा-
मिलितोपचारैः श्रीसद्गुरोः पूजनमहं करिष्ये ॥

ॐ प्रमाणे षोडशी दाथमानुं वा आचमनीमानुं नल नीये मृक्युं.
पश्चात् श्पानो दिवा तांयानो काणो डे लाजिबो न डोय तेवो
शुद्धज्योती लरेबो सुशोभित कलश, नीये अक्षतनी दगळी करी, ते
उपर स्थापी, तेमां नीयेना मंत्राथी देवताओनुं आवादन करवुं:—

ॐ कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्रः समाश्रितः । मूले
तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥ १ ॥ कुक्षौ तु

१ शुर्जरदेशनिवासीओये पोताना स्थानमां गुर्जरदेशे ओवे।
उच्यार करवो.

सागराः सर्वे सप्तद्वीपा वसुन्धरा । ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदो
ह्यथर्वणः ॥ २ ॥ अङ्गैश्च सहिताः सर्वे कलशं तु समाश्रिताः ।
आयान्तु गुरुपूजार्थं दुरितक्षयकारकाः ॥ ३ ॥

तदनंतर ॐ भूर्भुवः स्वः कलशस्थवरुणाय नमः । सर्वो-
पचारार्थं गन्धाक्षतपुष्पाणि समर्पयामि ॥ ओं मंत्र लक्ष्मी, दक्षशभा
आवाहित श्रीवरुणादि देवोने नमस्कार करी, चंदन, अक्षत ते
पुष्पोपडे तेमनुं पूजन करवुं.

पक्षी ते दक्षशता जलथी ॐ आपो हि ह्यो० ओं मंत्र लक्ष्मी
गृजनसाहित्यने तथा पोताना शरीरने प्रोक्षण करवुं.

पूर्वे दीपक प्रक्षी राज्ञ्यो न होय तो हवे प्रक्षी तेने चंदन,
अक्षत ते पुष्प अर्पण करी नमस्कार करवो.

ते पक्षी जने लाथना ज्ञानामां पुष्पो राज्ञी, नीचिना मंत्रा लक्ष्मी,
श्रीसहस्रदेवता आनंदमय दिव्यस्वरूपने पृथुप्रैमया विशुद्धदृष्टिपडे
निरम्बुः—

ॐ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् । स भूमिं
सर्वतः स्पृत्वाऽत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥ ॐ ज्ञानरूपाय विद्महे गुरु-
देवाय धीमहि । तन्नो गुरुः प्रचोदयात् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः
श्रीसद्गुरुरमात्मने नमः । ध्यानं समर्पयामि ॥

ओ प्रमाणे मंत्रा लक्ष्मी, पक्षी ते पुष्पो श्रीसहस्रना चरण-
कमलभां अथवा पादुकाओडिपर अर्पण करवां. ते पक्षी नीचिना मंत्रथी
तेमना वास्तविक स्वरूपनी लावना करवाइय आवाहन करवुंः—

ૐ નમઃ શમ્ભવાય ચ મયોભવાય ચ નમઃ શક્તરાય ચ
મયસ્કરાય ચ નમઃ શિવાય ચ શિવતરાય ચ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ
સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । આવાહનં સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રોથી જે આસનપર તેઓશ્રી બિરાજ્યા હોય તે
આસન તેઓશ્રીને અર્પણ કર્યાની લાવના કરવી:—

ૐ પુરુષ एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भाव्यम् । उतामृतत्व-
स्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥ ૐ રમ્યં સુશોભનં દિવ્યં સર્વ-
સૌખ્યકરં શુભમ્ । આસનં ચ મયા દત્તં ગૃહાણ પરમેશ્વર ॥ ૐ
ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । આસનં સમર્પયામિ ॥

તે પછી નીચેના મંત્રો લખી ચરણકમલપ્રક્ષાલનાથે પાદ અર્પણ
કરવું. એક સુંદર રૂપાના કિંવા તાંબાના શુદ્ધ પાત્રમાં શ્રીસદ્ગુરુમહા-
રાજનાં સર્વતીર્થના તત્ત્વરૂપ ચરણકમલનું પવિત્ર જલવડે પ્રક્ષાલન કરવું:—

ૐ एतावानस्य महिमाऽतो ज्यायांश्च पूरुषः । पादोऽस्य
विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतं दिवि ॥ उष्णोदकं निर्मलं च
सर्वसौगन्ध्यसंयुतम् । पादप्रक्षालनार्थाय दत्तं ते मतिगृह्यताम् ॥
ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । પાદં સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રો લખી અર્ધાઆમાં જળ, ચંદન, અક્ષત ને
પુષ્પ લઈ અર્ધ અર્પણ કરવો:—

ૐ त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः पादोऽस्येहाभवत्पुनः । ततो
विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशने अभि ॥ અર્ધ્યં ગૃહાણ દેવેશ ગન્ધ-

પુષ્પાક્ષતૈઃ સહ । કરુણાકર મે દેવ ગૃહાણાર્ઘ્યં નમોઽસ્તુ તે ॥ ૐ
ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । અર્ઘ્યં સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રો ભણી આચમનમાટે જળ અર્પણ કરવું:-

ૐ તતો વિરાઢજાયત વિરાજો અધિ પૂરુષઃ । સ જાતો
અત્યરિચ્યત પશ્ચાદ્ભૂમિમથો પુરઃ ॥ સર્વતીર્થસમાયુક્તં સુગન્ધિ-
નિર્મલં જલમ્ । આચમ્યતાં મયા દત્તં ગૃહીત્વા પરમેશ્વર ॥ ૐ
ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । આચમનીયં સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રથી શુદ્ધ જળથી શ્રીસદ્ગુરુનાં ચરણકમલને
સ્નાન કરાવવું:-

ૐ તસ્માદ્વજ્રાત્સર્વહુતઃ સંભૃતં પૃષ્ઠદાજ્યમ્ । પશૂંસ્તાંશ્ચક્રે
વાયવ્યાનારણ્યા ગ્રામ્યાશ્ચ યે ॥ ગજાસરસ્વતીરેવાપયોર્ણિર્નર્મદા-
જલૈઃ । સ્નાપિતોઽસિ મયા દેવ તથા શાન્તિ કુરુષ્વ મે ॥ ૐ
ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । સ્નાનં સમર્પયામિ ॥

તે પછી નીચે પ્રમાણે બોલી તે ચરણકમલને પંચામૃતસ્નાન કરાવવું.
જે છબીનું પૂજન થતું હોય તો પાદ, અર્ધ, આચમન, સ્નાન અને
પંચામૃત એક પાત્રમાંજ ભાવપૂર્વક અર્પણ કરવાં. પાદુકાઓનું પૂજન
થતું હોય તો તે એક પહોળા રૂપાના કિંવા તાંબાના પાત્રમાં પધરાવી,
તે ઉપર પાદ, અર્ધ, આચમન અને સ્નાનાર્થે જલ અર્પણ કરવું, તે
પંચામૃતનાં દ્રવ્યો એક જૂદા પાત્રમાં પાદુકાઓ પધરાવી તે ઉપર
અર્પણ કરવાં. તેમાં પ્રથમ નીચેના મંત્રો ભણી શુદ્ધજળથી ચરણ-
સ્નાન કરાવવું:-

ॐ ज्ञानरूपाय विद्महे गुरुदेवाय धीमहि । तन्नो गुरुः
प्रचोदयात् ॥ नदीनदसहस्राणां वापिकूपसरोद्धृतम् । जलं
वरुणदैवत्वं मया दत्तं हि भक्तितः ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्री-
सद्गुरुपरमात्मने नमः । वरुणस्नानं समर्पयामि ॥

पञ्ची ऋषी इध, दही, धी, मध ने शङ्करावडे स्नान करावयुं. तेभां
प्रथम नीयेता मंत्र लघ्नी इधथी स्नान करावयुं:—

हरिः ॐ । पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्त-
रिक्षे पयो धाः । पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु मलम् ॥ कामधेनु-
समुत्पन्नं सर्वेषां जीवन परस् । पावनं यज्ञहेतुश्च पयः स्नानार्थ-
मर्पितम् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । पयः-
स्नानं समर्पयामि ॥

अ प्रमाणे पयःस्नान थयापञ्ची वरुणस्नानभाटे जल अर्पणु
करीने पञ्ची नीयेता मंत्राथी दहीवडे स्नान करावयुं:—

हरिः ॐ ॥ दधिक्राव्णो अकारिषं जिष्णोरश्वस्य
वाजिनः । नुरभि नो सुखा करत्य ण आयुपि तारिपत् ॥ ॐ
पयसस्तु समुद्भूतं मधुराम्लं शशिप्रभम् । दधानीतं मया देव
स्नानार्थे प्रतिदृढताम् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने
नमः । दधिस्नानं समर्पयामि ॥

दधिस्नान थयापञ्ची वरुणस्नानभाटे जल अर्पणु करीने पञ्ची
नीयेता मंत्रा लघ्नी दूधस्नान करावयुं:—

हरिः ॐ ॥ घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते श्रितो घृतं
वस्य धाम । अनुष्वधमावह मादयस्व स्वाहाकृतं वृषभ वक्षि
हव्यम् ॥ नवनीतसमुत्पन्नं सर्वसन्तोषकारकम् ॥ घृतं तुभ्यं
प्रदास्यामि स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्-
गुरुपरमात्मने नमः । घृतस्नानं समर्पयामि ॥

ॐ भंत्रो लण्णी स्नानभाटे घृत अर्पणु करीते, परणुस्नानसाध-
नय अर्पणु करयुं, ने ते पक्षी नीचिना भंत्रो लण्णी भधयटे स्नान करावयुं:-

हरिः ॐ ॥ मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
माध्वीनः सन्वोपधीः ॥ ॐ मधु नत्तमुतोपसो मधुस्तपार्थिवः
रजः । मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥ ॐ मधुमात्रो वनस्पतिर्मधुमा
अस्तु सूर्यः । माध्वीर्गर्वा भवन्तु नः ॥ तरुपुष्पसमुद्भूतं सुस्वादु
मधुरं मधु । तेजःपुष्टिकरं दिव्यं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ
भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । मधुस्नानं समर्पयामि ॥

ॐ प्रभाणु भधुस्नान कराव्यापक्षी परणुस्नानभाटे नय अर्पणु
करीते पक्षी नीचिना भंत्रो लण्णी शर्करास्नान करावयुं:-

हरिः ॐ । अपां रसमुद्वयसं मूर्धे संतं सम्राडितम् । अपां
रसस्य यो रसस्तं वो गृह्णाम्युत्तमम् । उपधामगृहीतोऽसीन्द्राय
त्वा जुष्टं गृह्णामि । एष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ॥ ॐ
इक्षुसारसमुद्भूता शर्करा पुष्टिकारिका । मलापहारिका दिव्या

સ્નાનાર્થં પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને
નમઃ । શર્કરાસ્નાનં સમર્પયામિ ॥

એ પ્રમાણે શર્કરાસ્નાન થયાપછી વરુણસ્નાનમાટે જલ અર્પણ
કરી, પંચામૃતનું તે પાત્ર કોરે ભૂકી, પછી નીચેના મંત્રો ભણી સુગંધિત
ચંદન કિંવા સુગંધિત ચંદનની ભૂકી અથવા સુવાસિત અખીલ એમાંનું
કોઈ એક દ્રવ્ય ચરણકમલપર ઉદ્વર્તનમાટે અર્પણ કરવું:—

ૐ જ્ઞાનરૂપાય વિદ્યહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્નો ગુરુઃ
પ્રચોદયાત્ ॥ નાનાસુગન્ધિદ્રવ્યં ચ ચન્દનં રજનીયુતમ્ । ઉદ્વર્તનં
મયા દત્તં સ્નાનાર્થં પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્-
ગુરુપરમાત્મને નમઃ । ઉદ્વર્તનં સમર્પયામિ ॥

ઉદ્વર્તન થયાપછી નીચેના મંત્રો ભણી શુદ્ધજલથી કિંવા તીર્થો-
દકથી શુદ્ધોદકસ્નાન કરાવવું:—

ૐ આપો હિ ણા મયોભુવસ્તા ન ઝર્જે દધાતન મહે રણાય
ચક્ષસે ॥ ૐ યો વઃ શિવતમો રસસ્તસ્ય ભાજયતેહ નઃ
ઉશતીરિવ માતરઃ ॥ ૐ તસ્મા અરં ગમામ વો યસ્ય ક્ષયાય
જિન્વથ આપો જનયથા ચ નઃ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુ-
પરમાત્મને નમઃ । શુદ્ધોદકસ્નાનં સમર્પયામિ ॥

એ પ્રમાણે શુદ્ધોદકસ્નાન થયાપછી અનુકૂળતા હોય તો નીચે
જળાવેક્ષો ગુરુગાયત્રીમંત્ર અગીઆર વાર ભણીને ચરણકમલપર અથવા
પાદુકાપૂજન થતું હોય તો પાદુકાઉપર સુવાસિત જલની અખંડ ધારા
કરીને અભિષેક કરવો:—

ૐ જ્ઞાનરૂપાય વિદ્મહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્નો ગુરુઃ
મર્ચોદયાત્ ॥

આ મંત્ર અગીઆર વાર ભણી રહ્યાપછી ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ
શાન્તિઃ ॥ ૐ અમૃતાભિષેકોઽસ્તુ ॥ એમ કહી અભિષેકની સમાપ્તિ
કરવી.

એ પ્રમાણે અભિષેક થયાપછી નીચે પ્રમાણે બોલી આચમનનું
જળ અર્પણ કરવું:—

ૐ જ્ઞાનરૂપાય વિદ્મહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્નો ગુરુઃ
મર્ચોદયાત્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ ।
આચમનં સમર્પયામિ ॥

તે પછી શ્રીસદ્ગુરુમહારાજના ચરણકમલને સ્વચ્છ નવા વસ્ત્રથી
લુવાં, તથા પાદુકાઓ પણ તે વસ્ત્રથી ઢોરી કર્યાપછી નીચે પ્રમાણે
પૂજન કરવું. તેમાં પ્રથમ આ મંત્રો ભણી વસ્ત્રોપવસ્ત્ર અર્પણ કરવાં:—

ૐ તસ્માદ્વજ્રાત્સર્વહુત ઋચઃ સામાનિ જજ્ઞિરે । છન્દાંસિ
જજ્ઞિરે તસ્માદ્વજુસ્તસ્માદજાયત ॥ સર્વભૂષાધિકૈ સૌમ્યે લોક-
લજ્જાનિવારણે । મયોપપાદિતે તુભ્યં વાસસી પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૐ
ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । વસ્ત્રોપવસ્ત્રે સમર્પયામિ ॥

તે પછી નીચેના મંત્રો ભણી યજ્ઞોપવીત અર્પણ કરવાં:—

ૐ તસ્માદ્વા અજાયન્ત યે કે ચોભયાદત્તઃ । ગાવો હ
જજ્ઞિરે તસ્માત્તસ્માજ્ઞાતા અજાવયઃ ॥ ૐ નવભિસ્તન્તુભિર્યુક્તં

त्रिगुणं देवतामयम् । उपवीतं चोत्तरीयं गृहाण परमेश्वर ॥
 ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । यज्ञोपवीतं
 समर्पयामि ॥

तत्पश्चात् नीचेना मंत्रो जप्यो अक्षतभक्त्युपर केसरयागं चन्दन
 अर्चयितुंः—

ॐ तं यज्ञं वह्निषि प्रौक्षन्पुरुषं जातमग्रतः । तेन देवा अ-
 यजन्त साध्या ऋषयश्च ये ॥ श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं केसरा-
 दिसमन्वितम् । विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ
 भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । चन्दनं समर्पयामि ॥

ते पक्षी नीचेना मंत्रो जप्यो अक्षत अर्पणं कर्त्तव्यः—

ॐ ज्ञानरूपाय विद्महे गुरुदेवाय धीमहि । तन्नो गुरुः
 प्रचोदयात् ॥ ॐ अक्षन्नमीमदन्त ह्यव प्रिया अधूपत । अस्तो-
 पत स्वभानवो विप्रा नविष्टया मती योजा न्विन्द्र ते हरी ॥
 अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुङ्कुमाक्ताः गुशोभिताः । मया निवेदिता
 भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने
 नमः । अक्षतान्समर्पयामि ॥

ते पक्षी नीचेना मंत्रो जप्यो पवित्र शुवासित पुष्पो अक्षतभक्त्युपर
 वा पादुकाभ्यां पर अर्पयितुंः—

ॐ यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन् । मुखं किम-
 स्यासीत्किं बाहू किमूरु पादा उच्येते ॥ माल्यादीनि

सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मयाऽऽनीतानि पुष्पाणि
गृहाण परमेश्वर ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः ।
पुष्पाणि समर्पयामि ॥

ते पक्षी नीचेना मंत्राथी अम्भीलगुलाल यथावदाः—

ॐ ज्ञानरूपाय विद्महे गुरुदेवाय धीमहि । तन्नो गुरुः
प्रचोदयात् ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः ।
अम्भीलगुलालं समर्पयामि ॥

ये प्रमाणे चरणकुमलानुं पूजनं यदा रत्नापक्षी पूजनं करनारे पोताना
जम्बुजा दाथने घोष शुद्ध पञ्चधा करौ करी नीचेना मंत्रावडे श्रीसद्-
गुरुपरमात्माना आवभां केसरान्विभक्त अंजनं तिस्रः (त्रिपुंड्र) करतुः—

ॐ तं यज्ञं बर्हिषि प्रौक्षन्पुरुषं जातमग्रतः । तेन देवा
अयजन्त साध्या ऋपयश्च ये ॥ श्रीखण्डं चन्दनं दिव्यं
गन्धाढ्यं सुमनोहरम् । विलेपनं सुरश्रेष्ठ चन्दनं प्रतिगृह्यताम् ॥
ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । चन्दनं समर्पयामि ॥

अंजनं अपेणु कर्मापक्षी पूर्वोक्तरीति अक्षत अर्पणु करवा.

सारपक्षी ओज्याभा पुष्पो लक्ष श्रीगुरुमहाराजना भक्तकठिपर
यथावदां, अने सुशोभित ने सुगन्धित पुष्पद्वार कंडविषे पहेराववा.

ते पक्षी नीचेना मंत्रा लणी सुवासित धूप समीपभां सण-
गावीने भूकवाः—

ॐ ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीद्बाहू राजन्यः कृतः । ऊरू
तदस्य यद्वैश्यः पदभ्यां शूद्रो अजायत ॥ वनस्पतिरसो-

દ્ભૂતો ગન્ધાદ્યો ગન્ધ ઉત્તમઃ । આગ્નેયઃ સર્વદેવાનાં ધૂપોઽયં
પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ ।
ધૂપં સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રોવડે ઘીનો દીપક અર્પણ કરવો:—

ૐ ચન્દ્રમા મનસો જાતશ્ચક્ષોઃ સૂર્યો અજાયત । શ્રોત્રા-
દ્વાયુશ્ચ પ્રાણશ્ચ મુસ્વાદગ્નિરજાયત ॥ આજ્યં ચ વર્તિસંયુક્તં
વહ્નિના યોજિતં મયા । દીપં ગૃહાણ દેવેશ ત્રૈલોક્યતિમિરાપહ ॥
ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । દીપં સમર્પયામિ ॥

પછી જે જે નૈવેદ્યસામગ્રી તૈયાર કરેલી હોય તે તે સર્વ
સાન્નિધ્યમાં મૂકી નીચેના મંત્રો બોલી નૈવેદ્ય અર્પણ કરવું:—

ૐ નાભ્યા આસીદન્તરિક્ષં શીર્ષ્ણો દ્યૌઃ સમવર્તત ।
પદ્ભ્યાં ભૂમિર્દિશઃ શ્રોત્રાત્તથા લોકાઃ અકલ્પયન્ ॥ ફલ-
મૂલસમાયુક્તં નાનાશાકસમન્વિતમ્ । શર્કરાઘૃતસંયુક્તં નૈવેદ્યં
પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ ।
નૈવેદ્યં સમર્પયામિ ॥

તે પછી નીચેના મંત્રો બોલી મુખવાસમાટે એલચી, લવિંગ,
બરાસ, સોપારી અને કાથો ઇલાદિ સહિત પાન અર્પણ કરવું:—

ૐ જ્ઞાનરૂપાય વિબ્રહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્મો ગુરુઃ
પ્રચોદયાત્ ॥ ૐ યત્પુરુષેણ હવિષા દેવા યજ્ઞમતન્વત ।
વસન્તોઽસ્યાસીદાજ્યં ગ્રીષ્મ ઇધ્મઃ શરદ્ધવિઃ ॥

ફાલલવંગકર્પૂરસ્વદિરાદિપૂગીફલં । નાગવહ્ની-

દલૈર્યુક્તં તામ્બૂલં પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુ-
પરમાત્મને નમઃ । તામ્બૂલં સમર્પયામિ ॥

તે પછી સોપારી, શ્રીફલ, દાડિમ, કેળાં, સીતાફલ, જામફલ, ફળુસ, નારંગી, સફરજન, દ્રાક્ષ ને આમ્રફલ આદિ ચાલતી ઋતુમાં થનારાં જે જે ફળો મળી આવ્યાં હોય તે નીચેના મંત્રો ભણી અર્પણ કરવાં:—

ઐં જ્ઞાનરૂપાય વિબ્રહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્નો ગુરુઃ
વચોદયાત્ ॥ ઐં ફલાનીમાનિ દેવેશ ઋતુકાલોદ્ભવાનિ ચ ।
અર્પિતાનિ મયા ભક્ત્યા ગૃહાણ પરમેશ્વર ॥ ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ
શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । ઋતુકાલોદ્ભવફલાનિ સમર્પયામિ ॥

પછી નીચેના મંત્રો ભણી યથાશક્તિ દક્ષિણા અર્પણ કરવી:—

ઐં સપ્તાસ્યાસન્ પરિધયસ્ત્રિઃ સપ્ત સમિધઃ કૃતાઃ । દેવા
યદ્યજ્ઞં તન્વાના અવધનન્પુરુષં પશુમ્ ॥ ઐં હિરણ્યગર્ભગર્ભસ્થં
હેમવીજં વિભાવસોઃ । અનન્તપુણ્યફલદમતઃ શાન્તિં પ્રયચ્છ
મે ॥ ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । દક્ષિણાં
સમર્પયામિ ॥

તે પછી એક સુંદર થાળમાં કિંવા બીજા કાષ્ઠ આર્તિ કરવાના સુશોભિત પાત્રમાં, પાંચ અથવા એથી અધિક રૂની ફૂલગત્તીઓ ઘી વાળી કરી, એક પાનઉપર કપૂર મૂકી, તે પ્રજ્વલિત કરી તેને ચંદન અક્ષત ને પુષ્પથી પૂજી, વાજીત્રના નાદપૂર્વક શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્માના સત્યાંગથી (ડાળા અંગથી) જમણા અંગભણી જાય એવી રીતે

आर्ति जनार्त्नी, ने आर्तिमां प्रथम श्रीसद्गुरुपरमात्मानि आर्ति
जोखी रही नीचेना भंत्रा जोखी आर्ति पूर्णु करी. कदाय पूजनमां

❀ ॥ अथ श्रीसद्गुरुपरमात्मन आर्तिः ॥

जय योगीश्वर नाथ, जय करुणागारम् ।

जय शरणागतपालक, भक्तजनाधारम् ॥

जय देव गुरुदेव ॥

मृडविधुविधिसेवितं, सुरवृन्दैरीडितम् । गुरु सुरवृन्दै० ॥

ऋषिमुनिहृद्भाषितं, विबुधैः प्रणमितम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ १ ॥

गुणातीतगुणवंतं, वाङ्मनसातीतम् । गुरु वाङ्मनसा० ॥

निराकारसाकारं, निगमागमसारम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ २ ॥

निखिलाधारस्वरूपं, परिच्छेदशून्यम् । गुरु परिच्छेद० ॥

सद्रूपं चिद्रूपं, चानन्दस्वरूपम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ३ ॥

सर्गस्थितिलयहेतुं, कालत्रयरहितम् । गुरु कालत्रय० ॥

परमपुनीतचरित्रं, नौभि रूपमनुपम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ४ ॥

हन्मंदिरकृतवासं, दिव्यज्योतिषुंजम् । गुरु दिव्यज्योति० ॥

ज्योतिषाश्च प्रकाशं, स्वस्तिदकरकंजम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ५ ॥

ब्रह्मानन्दविहारं, मोहतिभिरमिहिरम् । गुरु मोहतिमि० ॥

कारुण्याब्धिमपारं, सेवकमंदारम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ६ ॥

जितावण करवानी होय तो मात्र नीचेना मंत्रो ओक्षीने आर्तिं जितारवी:-

जगदुपकृतये गृहीतं, विशदयशैः प्रथितम् । गुरु विशद० ॥
लीलाविग्रहरूपं, भक्तजनाभीष्टम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ७ ॥
शांताकृतिमतिविमलं, चितिध्यानलीलम् । गुरु चिति० ॥
भूयो नौमि कृपालं मंगलकरशीलम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ८ ॥
शुभ्रावरपरिहितं, भस्मभूषितभालम् ॥ गुरु भस्मभू० ॥
कंठे धृताक्षमालं, प्रणतप्रतिपालम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ९ ॥
मंजुलमुखारविंदं, रुचिरस्मितयुक्तम् । गुरु रुचिर० ॥
नरहरिनित्यनिरीहं, विकचायतनेत्रम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ १० ॥
प्रकटितद्विजकुलदेहं, ज्ञानयोगगेहम् । गुरु ज्ञानयोग० ॥
सुधया सिञ्चितवाचा, त्रोटकसंदेहम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ ११ ॥
प्रणतापत्तिविनाशं, छेदकभवपाशम् । गुरु छेदक० ॥
ज्ञानयोगविरूपातं, विद्याविभवेशम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ १२ ॥
भवजलधिमग्नानां, निर्भयदृढपोतम् । गुरु निर्भय० ॥
श्रीसद्गुरुवरनाथं, वंदे सततमहम् ॥ जय देव गुरुदेव ॥ १३ ॥

॥ इति श्रीसद्गुरुपरमात्मन आर्तिः ॥

ॐ अग्निर्देवता वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता
 वसवो देवता रुद्रा देवताऽऽदित्या देवता मरुतो देवता विश्वे-
 देवा देवता बृहस्पतिर्देवतेन्द्रो देवता वरुणो देवता ॥ ॐ
 कदलिगर्भसंभूतं कर्पूरं च प्रदीपितम् ॥ आरातिक्वयमहं कुर्वे
 पश्य मे वरदो भव ॥ ॐ ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञान-
 मूर्तिम्, द्वन्द्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यम् । एकं नित्यं
 विमलमचलं सर्वधीसाक्षिभूतम्, भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं
 तं नमामि ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः ।
 कर्पूरारातिक्वयं समर्पयामि ॥

पञ्ची नीचेना मंत्रा लक्ष्मी प्रदक्षिणा करवीः—

ॐ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आ-
 सीत् । स दाधार पृथिवीन्धामुतेमां कस्मै देवाय हविषा
 विधेम ॥ ॐ यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि वै ।
 तानि सर्वाणि नश्यन्तु प्रदक्षिणपदेपदे ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः
 श्रीसद्गुरुपरमात्मने नमः । प्रदक्षिणां समर्पयामि ॥

ते पञ्ची ज्येष्ठे लाघना व्यञ्जलिमां (ज्योत्स्नामां) पुष्पो लघु लक्ष्मी
 यद्य नीचे प्रभाण्डे मंत्रपुष्पाञ्जलि अर्पणु करवोः—

हरिः ॐ । यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमा-
 न्यासन् । तेह नाकं महिमानः सचन्त यत्र पूर्वं साध्याः

सन्ति देवाः ॥ हरिः ॐ ॥ राजाधिराजाय प्रसह्यसाहिने ।
 नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे । स मे कामान्कामकामाय मह्यं ।
 कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु । कुबेराय वैश्रवणाय महाराजाय
 नमः ॥ ॐ स्वस्ति । साम्राज्यं भौज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमे-
 ष्ठ्यं राज्यं माहाराज्यमाधिपत्यं समन्तपर्यायी स्यात्सार्वभौमः
 सार्वायुष आन्तादापरार्धात् । पृथिव्यै समुद्रपर्यताया एक-
 राडिति तदप्येष श्लोकोऽभिगीतो मरुतः परिवेष्टारो मरु-
 त्तस्यावसन्गृहे । आविशितस्य कामप्रेर्विश्वेदेवाः सभासद इति
 ॥ ॐ विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतो मुखो विश्वतो बाहुरुत विश्व-
 तस्पात् । सं बाहुभ्यां धमति सं पतत्रैर्द्यावाभूमी जनयन् देव
 एकः ॥ ॐ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधि-
 पतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ ॐ
 नानासुगन्धपुष्पाणि यथाकालोद्भवानि च । पुष्पांजलिर्मया
 दत्तो गृहाण परमेश्वर ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरुपरमात्मने
 नमः । मन्त्रपुष्पांजलिं समर्पयामि ॥

ॐ प्रभाणे लाली मन्त्रपुष्पांजलिं अर्पणु करीने पछी नीयेना
 मंत्रथी त्रण साष्टांगदंडवत्प्रणाम करवाः—

ॐ नमः सर्वहितार्थाय जगदाधारहेतवे । साष्टांगोऽयं
 प्रणामस्ते दीनत्वेन मया कृतः ॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसद्गुरु-
 परमात्मने नमः । नमस्कारान्समर्पयामि ॥

पञ्ची नीचे प्रमाणे शांतिपाठ लल्लोः—

हरिः ॐ ॥ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य
पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥
ॐ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्ति-
रोषधयः शान्तिर्वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः
सर्वं शान्तिः शान्तिरेव शान्तिः सा मा शान्तिरेधि ॥ ॐ
शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥ ॐ स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः
स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ॥ स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः
स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ते पञ्ची जिला थछ जंते लाथ जेडी राप्पी नीचेना श्वेदोद्रा जे ली
प्रार्थना करवीः—

त्वमेव माता च पिता त्वमेव, त्वमेव बन्धुश्च सखा त्वमेव ।
त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव, त्वमेव सर्वं मम देवदेव ॥
न मे त्वदन्यस्त्रातास्ति, त्वदन्यन्न हि दैवतम् ।
त्वदन्यं न हि जानामि, पालकं पुण्यरूपकम् ॥
शरणागतदीनार्तपरित्राणपरायण ।
कृपालो रक्ष मामद्य, घोरसंसारसागरात् ॥
यन्मया भक्तियुक्तेन, पत्रं पुष्पं फलं जलम् ।

निवेदितं च यद्द्रव्यं, तद्गृहाणानुकंपया ॥
 मंत्रहीनं क्रियाहीनं, भक्तिहीनं सुरेश्वर ।
 यत्पूजितो मया देव, परिपूर्णं तदस्तु मे ॥
 गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।
 गुरुरेव परब्रह्म, तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
 अज्ञानतिमिरांधस्य, ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
 चक्षुरुन्मिलितं येन, तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
 यस्मादनुग्रहं लब्ध्वा, महदज्ञानमुत्सृजेत् ।
 तस्मै श्रीदेशिकेन्द्राय, नमश्चाभीष्टसिद्धये ॥

ते पंथी नीचे प्रमाणे जोली, आचमनीवडे जण नीचे मंडी.
 ते पूजन श्रीसद्गुरुदेवने अर्पणु करवुं:—

अनेन षोडशोपचारैरन्योपचारैश्च यथाज्ञानेन कृतेन
 श्रीसद्गुरुपूजनाख्यकर्मणा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीपरमात्मरूपी
 श्रीसद्गुरुदेवः प्रीयतां न मम ॥

॥ इति श्रीसद्गुरुपूजनपद्धतिः संपूर्णा ॥

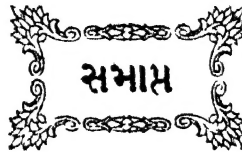
શ્રીગુરુચરણોદ્ધૃત લેવાનો મંત્ર

‘અજ્ઞાનમૂલહરણં, જન્મમૃત્યુનિવારકમ્ ।

જ્ઞાનવૈરાગ્યસિદ્ધયર્થે, ગુરુપાદોદકં પિબેત્ ॥

સૂચના:—જે દિવસે સંક્ષેપમાં શ્રીગુરુપૂજન કરવું હોય તેણે
ૐ જ્ઞાનરૂપાય વિદ્મહે ગુરુદેવાય ધીમહિ । તન્નો ગુરુઃ પ્રચોદ-
યાત્ ॥ ૐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીસદ્ગુરુપરમાત્મને નમઃ । અમુકં સ-
મર્પયામિ ॥ એ મંત્ર બોલી પોડશોપચાર-ધ્યાન, આસન, પાદ, અર્ધ્ય,
આચમન, સ્નાન વસ્ત્રોપવસ્ત્ર, ઉપવીત, ગંધ, પુષ્પમાલા, ધૂપ, દીપ,
નૈવેદ્ય, તાંબૂલ, દક્ષિણા, પ્રદક્ષિણા ને મંત્રપુષ્પયુક્ત-પૂજન દિવા
પંચોપચાર (ગંધ, પુષ્પ, ધૂપ, દીપ અને નૈવેદ્ય) પૂજન કરવું.

જનોષ્ઠિનાના ગુરુલકતોએ ને સ્ત્રીઓએ પુરાણના મંત્રો ભાળી
શ્રીસદ્ગુરુવે નમઃ અમુકં સમર્પયામિ ॥ એ મંત્ર ભાળી પોડશો-
પચારથી કે પંચોપચારથી પૂજન કરવું.

શ્રીપરમપદબોધિની

ચોથી આવૃત્તિ

આ ગ્રંથમાં વેદાંતનો સાર, યોગનો સાર, સાંખ્યનો સાર, ભક્તિનું વિવેચન, સર્વ શાસ્ત્રોનો તથા ધર્મોનો સમન્વય, ને જ્ઞાન યોગ ભક્તિ ને વૈરાગ્યનાં પદો છે. મૂલ્ય રૂ. ૦-૧૪-૦

શ્રીનાથકાવ્ય ભાગ ૧ લો તથા ભાગ બીજો

આ લેખમાં વેદાંત-જ્ઞાન, યોગ, ભક્તિ, વૈરાગ્ય ને નીતિનાં પદો ભિન્ન ભિન્ન રાગમાં છે. મુમુક્ષુઓને યોગનાં હૃદય પારમાર્થિક સાધનમાં ઉત્સાહવાળું તથા શાંત કરવામાટે આ પરમોપયોગી છે. મૂલ્ય અનુક્રમે રૂ. ૦-૫-૦ તથા રૂ. ૦-૧૪-૦

શ્રીપાનંજલયોગદર્શન

ચોથી આવૃત્તિ

આ ગ્રંથમાં ભગવાન પતંજલિના મૂલ સૂત્રો, પદબોધિનીનામની મરક મંરકૃત ટીકા, સૂત્રનો ગુજરાતી અર્થ, ને સૂત્રનું વિસ્તારથી પ્રમાણ, યુક્તિ ને અનુભવપૂર્વક વિવેચન છે. યોગાભ્યાસીને પરમોપયોગી પુસ્તક છે. કાગળ ને છપાઈ ઉત્તમ છે. પાકું પુઠું છે. મૂલ્ય રૂ. ૨-૧૦-૦

આનંદાશ્રમમાં મળતાં અન્ય લેખકોનાં પુસ્તકો

જાનદર્પણ જેમાં છ દર્શનોમાંના ઉપયોગી વિષયો છે. બ્રહ્મ કાગળપર નકશારૂપે છે. રૂ. ૧-૬-૦ દિવજ સ્ત્રીઓનું આહ્વાનિક રૂ. ૦-૫-૦ વિધવા સ્ત્રીઓનું નિત્યકર્મ. રૂ. ૦-૧-૦ નાથકીર્તનાવલિ. રૂ. ૦-૨-૬ નાથસંકીર્તન. ૦-૩-૦ શિષ્યનું સહચરપ્રત્યે કર્તવ્ય. રૂ. ૦-૫-૦ શ્રીસદુપદેશક પદ્યો. રૂ. ૦-૧-૬ પાંચ રત્નો. રૂ. ૦-૫-૦ શ્રીનાથસદ્ગુરુસ્તોત્રાણિ. રૂ. ૦-૦-૬ કર્તવ્યબોધ. રૂ. ૦-૮-૦ શ્રીનાથગુરુસ્તવન. રૂ. ૦-૧-૦૬ શિવભજનાવલિ. રૂ. ૨-૦-૦ નેમિત્તિકર્મપ્રકાશ. બીજી આવૃત્તિ છપાશે.

अखनिष्ठ महाराज श्रीनधुरामशर्मा-कृत पुस्तकें

उपनिषद्. डा. १-४-० वेदांतदर्शन. पाक पुं. डा. ३-८-
 काया पुं. डा. ३-०-० सांख्यप्रवचन संस्कृत तथा गुजराती टीक
 साथे. डा. १-०-० योगकौस्तुभ. डा. १-८-० भारतवर्षयोगदर्श.
 डा. २-०-० परमपरमोपनिषद्. डा. ०-१४-० संन्यासो वेदांतानुस
 विचार. डा. ०-१-० नाथस्वरोह. डा. ०-३-० ज्ञानटी वाणी
 स्फुटीकरण. डा. ०-१-६ अनुपमित्र. डा. ०-५-० स्वाभाविकधर्म
 डा. ०-३-० सुभाषकस्वतन्त्रता. डा. ०-६-० सद्गुपदेशदिवाकर प्रथ
 किरण. डा. ०-१२-० सद्गुपदेशदिवाकर द्वितीय किरण. डा. ०-१२-
 सद्गुपदेशदिवाकर तृतीय किरण. डा. ०-१२-० सद्गुपदेशदिवा
 चतुर्थ किरण. डा. १-२-० उपदेशग्रंथावलिना अंक १ थी १-
 डा. ०-७-६ उपदेशग्रंथावलिना अंक ११ थी २५ डा. ०-८-०
 उपदेशग्रंथावलिना अंक २६ थी ३५ डा. ०-८-० उपदेशग्रंथावलिना अंक
 ३६ थी ५८ डा. १-२-० योगप्रभाकर. डा. ०-४-० प्रभातरदर्श विविध
 उपदेश. डा. ०-५-६ जीतादि पंचरत्न सटीक. डा. १-८-० नसंप्रया
 प्यायी ज्ञानपक्षनी तथा ज्ञानपक्षनी विस्तृत टीकासहित. डा. ०-५-६
 प्रणवपट. डा. ०-३-० प्रणवविस्तारपट. डा. ०-२-० नाथकान्य
 डा. ०-५-० नाथकान्य भाग २ जो. डा. ०-१४-० सद्गुपदेशमाल
 प्रथम भाग. डा. ०-३-६ पत्रकवचमञ्जरी. डा. ०-३-० पिनोदमाला
 डा. ०-५-० दुराचारभिरिष. डा. ०-४-६ रत्नसुक्त पुरासुक्त न
 र्देशा वास्मादि सटीक. डा. ०-४-६ श्रीसुक्त सटीक. डा. ०-०-६ पराजय
 सुधाकर. डा. ०-१-६ ज्ञानसुधा. डा. ०-०-६ श्रीयन्त्रपैरिम आर्त्तनिक
 प्रकाश. डा. ०-८-० श्रीसनातनधर्मनृ निरूपण. डा. ०-१-६ सुविचार
 अंशिका. डा. ०-५-० महाभक्तमालिका. डा. ०-३-० श्रीशंकराचार्यन
 अष्टादश रत्नो सटीक. डा. १-८-० विवेकलारकर प्रथमरत्न. डा. ०-६-०
 अज्ञाननी प्राप्तिनां वीश साधनो. डा. ०-६-० आसीत्यविवेक. डा. ०-१-०
 उपरना पुस्तकें भणवानु ठेकायुः-व्यवस्थापक, आनंददास, जीलभा.

